

Article 155 de la Constitució espanyola de 1978

L'**article 155 de la Constitució espanyola de 1978** —inclòs en el Títol VIII (De l'Organització Territorial de l'Estat), Capítol tercer (*De les Comunitats Autònomes*)— és un article que dota a l' Estat Espanyol d'un mecanisme coactiu per obligar a les comunitats autònomes que incompleixin les obligacions imposades per la Constitució o altres lleis, o que atemptin greument contra l'interès general d'Espanya, al compliment forçós d'aquestes obligacions o a la protecció de l'esmentat interès general.^[1]

	Article 155 de la Constitució espanyola de 1978	
Abast territorial	 Espanya	
Data d'inici	 1978	
		

El precepte s'inspira en la figura de l'anomenada *coerció federal* (*Bundeszwang*), prevista en l'article 37 de la Llei fonamental per a la República Federal d'Alemanya coneguda com a Llei Fonamental de Bonn (Constitució alemanya). Aquesta inspiració s'adverteix en la redacció de l'article 155, que coincideix en l'essencial amb la dicció literal del precepte constitucional alemany.^[2] Tal com fa notar el polítòleg Ramon Cotarelo,^[3] l'article 37 de la Constitució alemanya s'inspira al seu torn en l'article 48 de la Constitució de la República de Weimar, mitjançant el qual Adolf Hitler va instaurar el Tercer Reich.

Els ponents de la Constitució, en diverses declaracions realitzades des de l'aprovació de la mateixa, neguen que l'article 155 s'inclogués a la Carta Magna pensant en situacions que es donessin a Catalunya o al País Basc, però la veritat és fou un article ja polèmic al llarg de la seva elaboració. L'esmentat article, que primer havia de ser el 144, després el 147 o el 149, va rebre força crítiques a banda i banda de l'espectre polític i en sentits força diferents. Francisco Letamendía, d' Euskadiko Ezkerra, es negava a donar-li tal poder al Senat i que aquest pogués decidir sobre una comunitat autònoma. Per contra, el grup parlamentari d' Alianza Popular, amb l'ex-ministre Manuel Fraga Iribarneal capdavant, va presentar una esmena per a la seva aprovació. en aquest cas, però, la seva protesta estava relacionada amb el fet que no permetia el dret del Govern a una intervenció directa i també requeria que fos el Congrés el que, amb majoria absoluta, ho aprovés. Fraga al·legava que el Senat podia trobar-se en situació d'*incompatibilitat moral*. L'esmena, però, fou rebutjada.^[4]

Contingut

Article

Tramitació i implicacions

Diferències amb l'article 116

Aplicació

 Catalunya el 2017

 Altres el 2017

Vegeu també

Referències

Enllaços externs

Article

L'article 155 està redactat com es mostra a continuació.^[5]

« Si una comunitat autònoma no complia les obligacions que la Constitució o altres lleis li imposen, o actuava de forma que atemptés greument contra l'interès general d'Espanya, el Govern, previ requeriment al president de la Comunitat Autònoma i, en

el cas que no l'atengues, amb l'aprovació per majoria absoluta del Senat, podrà adoptar les mesures necessàries per tal d'obligar-la al compliment forçós de les dites obligacions o per tal de protegir l'interès general esmentat. Per a l'execució de les mesures previstes a l'apartat anterior, el Govern podrà donar instruccions a totes les autoritats de les comunitats autònomes.

— Constitució espanyola de 1978

S'inspira gairebé de forma literal en l'article 37 de la Llei Fonamental de Bonn (l'actual Constitució d'Alemanya), conegut com a *via coactiva federal* (*Bundeszwang*), que diu el següent:^[6]

« Si un Land no complís els deures federals que la Llei Fonamental o una altra llei federal li imposin, el Govern Federal, amb l'aprovació del Bundesrat, podrà adoptar les mesures necessàries per a obligar al Land al compliment d'aquests deures per via coactiva federal. Per a l'execució de les mesures federals coactives, el Govern Federal o el seu representant té el dret a impartir instruccions a tots els Länder i a les autoritats d'aquests. »

— Llei fonamental per a la República Federal d'Alemanya

En el cas de la Constitució espanyola, es necessita un requeriment previ al President de la Comunitat Autònoma, i només en el cas de no ser atès, el Govern podrà sol·licitar del Senat d'Espanya l'autorització. Igualment la Constitució espanyola habilita al Govern a intervenir també en el cas que s'atempti greument a l'interès general de la Nació, encara que la comunitat autònoma no hagi incomplert les seves obligacions legals.

Tramitació i implicacions

L'aplicació de l'article 155 no és immediata. El procediment està recollit en l'article 189 del Reglament del Senat d'Espanya i s'estima que la seva tramitació pot requerir uns dies o fins i tot setmanes.^[7] Per a la seva engegada, és necessari que el Govern realitzi un requeriment al president de la comunitat autònoma en qüestió perquè compleixi, en un termini determinat, unes mesures específiques, motivades o fundades en dret, detallant en què consisteix l'incompliment que s'imputa.^[8]

Si la comunitat autònoma no acceptés les mesures proposades, el Govern ha d'enviar al president del Senat una proposta amb les mesures concretes que es plantegen, perquè puguin ser debatudes en la Comissió General de Comunitats Autònomes. Al seu torn, el Senat ha de demanar al president autonòmic afectat les al·legacions que consideri oportunes, i la proposta final s'ha d'aprovar amb la majoria absoluta del Ple.^[9]

L'article 155 no contempla la suspensió d'una autonomia de forma explícita, però sí que permet al Govern la impartició directa d'instruccions a les autoritats d'aquesta, la suspensió d'acords o resolucions dels seus òrgans, l'aplicació de mesures econòmiques de bloqueig o pressió, o la suspensió de convenis entre l'Estat i l'autonomia.^[8]

Alguns experts asseguren que existeixen altres alternatives abans de recórrer a l'article 155, com l'aplicació de la Llei de Seguretat Nacional^[10] o la declaració dels estats d'alarma,d'excepció o de setge, recollits en l'article 116 de la Constitució.^{[11][12][13]}

Diferències amb l'article 116

L'article 155 de la constitució espanyola, tal com fou desenvolupat pel legislador, es diferencia de l'article 116 del mateix text en la supressió de drets fonamentals. L'article 116, és el que regula els estats d'alarma, d'excepció i setge. Aquests tres estats, sempre sota autorització o ratificació del Congres dels Diputats, s'apliquen a situacions d'extrema gravetat conseqüències de catàstrofes naturals, vagues laborals que afecten a nivell sanitari, de seguretat, etc. i/o a problemes d'ordre públic. Quan s'aplica algun d'aquests estats, sigui de forma limitada o general, existeix una restricció de drets fonamentals i l'exèrcit espanyol pot assumir l'autoritat.^[14] a l'estat espanyol, l'article 116 tan sols s'ha usat una vegada, quan el govern socialista de José Luis Rodríguez Zapatero va activar l'estat d'alarma per militaritzar als contraladors aeris espanyols que estaven realitzant una vaga encoberta i que havien col·lapsat l'espai aeri espanyol.^[15]

Per contra l'aplicació de l'article 155, no suposa la restricció de drets fonamentals sinó que les mesures estan encaminades a la restauració de la legalitat de la comunitat autònoma en qüestió.^[16]

Aplicació

L'article 155 no s'havia aplicat mai fins al 2017 si bé s'havia fet el requeriment previ a l'aplicació de l'article 155 al president de Canàries es 1989: El febrer de 1989, el govern de Felipe González realitzà un requeriment al president de Canàries, Lorenzo Olarte, per no aplicar el descrestiaranzelari als productes provinents de la llavors Comunitat Europea la qual cosa implicava una retallada al règim econòmic i fiscal de l'arxipèlag. El Govern canari va atendre el requeriment i, per tant, no va ser necessari aplicar l'article.^{[17][18]}

Catalunya el 2017

L'octubre de 2017, el govern de Mariano Rajoy va requerir al president de la Generalitat de Catalunya, Carles Puigdemont, que aclarís si, durant una declaració política al Parlament de Catalunya després del referèndum de l'1 d'octubre, va realitzar una declaració d'independència. El Govern català va refusar atendre el requeriment del Govern espanyol. Dissabte 21 d'octubre de 2017 Mariano Rajoy va fer una declaració institucional després d'un consell de ministres extraordinari, on es va anunciar una imminent aplicació de l'article. En la seva intervenció va dir que el seu govern destituïria el president de la Generalitat i cessaria el vicepresident Oriol Junqueras i tots els consellers. Segons Rajoy, a partir de l'aplicació del 155 la Generalitat actuaria "sota les ordres directes dels òrgans o autoritats creats o designats pel Gobierno. Això també afectava alts càrrecs de la Generalitat i els directius de les empreses públiques catalanes. Per una altra banda, les funcions del Parlament de Catalunya quedarien reduïdes i es censuraria qualsevol debat polític que fos díscol amb el 155. El cos de Mossos d'Esquadra passaria a dependre d'una autoritat estatal, tots els impostos serien controlats pel govern central, es castigaria els funcionaris que no complissin les indicacions dels nous gestors i es prendria el control dels mitjans de la corporació catalana de mitjans Audiovisuals^[19]

Comissió especial del Senat per a l'aplicació de l'article 155 (presidència).

El 23 d'octubre, el Senat espanyol va crear una comissió per a tramitar l'aplicació de l'article. Es va formar per 27 membres: 15 del Partido Popular, 6 del PSOE, 2 de Unidos Podemos, 1 del PNV, 1 d'ERC, 1 del PDeCAT i 1 del Grup Mixt (UPN). Els mitjans van destacar la falta de representació del IPSC i de Ciudadans.^{[20][21]}

El 27 d'octubre de 2017, finalment, el Senat va aprovar definitivament l'aplicació de l'article 155 a Catalunya amb els vots del partit Popular, el Partit Socialista Obrer Espanyol i Ciudadanos i l'oposició d'Units Podem i les seves confluències, Esquerra Republicana de Catalunya, El Partit Nacionalista Basc i el PDeCAT. La seva aplicació, que per alguns anava en contra de la mateixa Constitució, va suposar, entre d'altres mesures, la destitució del legítim Govern de la Generalitat de Catalunya i la intervenció de l'Administració catalana per part del govern espanyol.

Altres el 2017

El mateix octubre del 2017 diversos portaveus del Partit Popular van mencionar que potser caldria aplicar el mateix article a d'altres comunitats autònomes de l'Estat. El delegat del Govern espanyol a Castella va demanar que s'apliqués a Castella-la-Manxa. Aquestes declaracions van fer que el president de la comunitat, Emiliano García Page, demanés el seu cessament immediat.^[22] Poc després, Ana Beltrán, presidenta del PP a Navarra, va demanar que també s'apliqués en aquesta comunitat, tot manifestant que "*La actuación del Govern en Catalunya se puede extrapolar a Navarra: ambos gobiernos pretenden que una minoría aplaste a una mayoría no nacionalista*".^[23] A aquesta proposta s'hi va sumar Alfonso Alonso, ex-ministre de Sanitat i president del PP al País Basc, en demanar la possible aplicació del 155 a Euskadi.^[24]

Vegeu també

- Finestra d'Overton

Vegeu texts en català

Referències

1. ARROYO, Antonio «Tribuna | Herramientas de la Constitución» (https://elpais.com/elpais/2015/11/05/opinion/1446727253_643972.html) (en castellà). *EL PAÍS*, 11-11-2015.
2. «Sinopsis artículo 155 - Constitución Española» (<http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/sinopsis/sinopsis.jsp?art=155&tipo=2>) (en castellà). [Consulta: 21 octubre 2017].
3. «Entrevista a Ramon Cotarelo [minut 2.00]» (<http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/mes-324/entrevista-a-ramon-cotarelo-catedratic-de-ciencia-politica-i-de-ladministracio-de-la-uned/video/5698048/>) (en castellà). [Consulta: 28 octubre 2017].
4. «¿Qué dice exactamente el artículo 155 de la Constitución?» (<https://www.lavozdegalicia.es/noticia/espana/2015/11/03/dice-exactamente-articulo-155-constitucion/00031446563685553969157.htm>) (en castellà). *La Voz de Galicia*, 03-11-2015 [Consulta: 21 octubre 2017].
5. «Constitució espanyola» (http://governacio.gencat.cat/web/.content/eleccions/parlament_de_catalunya/any2003/articulos/constitucio.pdf) p. 62. Parlament de Catalunya. [Consulta: 2 novembre 2017].
6. Ley Fundamental de la República Federal de Alemania» (<https://www.btg-bestellservice.de/pdf/8020600.pdf>).
7. RAMÍREZ, Daniel «¿Qué es el artículo 155? ¿Acabará con el Gobierno de Puigdemont?» (https://www.elespanol.com/espana/20171003/251475609_0.html). *El Español*, 04-10-2017.
8. A. CARPIO, JOSÉ «Qué dice realmente el artículo 155 de la Constitución (y no es suspender la autonomía)» (<http://www.rtve.es/noticias/20171002/significa-aplica-articulo-155-constitucion-cataluna-no-suspender-autonomia/1619100.shtml>). *rtve*, 02-10-2017.
9. ESPAÑA, Senado de. «Detalles Reglamento Senado» (<http://www.senado.es/web/conocersenado/normas/reglamentootrasnormas/senado/detallesreglamentosenado/index.html#t9c3>) (en castellà). [Consulta: 21 octubre 2017].
10. FLORES, DANIEL «La Ley de Seguridad Nacional, una opción intermedia y más ágil contra la declaración de independencia» (<http://www.rtve.es/noticias/20171006/ley-seguridad-nacional-opcion-intermedia-mas-agil-contra-declaracion-independencia/1626224.shtml>). *rtve*, 06-10-2017.
11. «¿Existen alternativas al 155?» (<http://www.elmundo.es/opinion/2017/09/01/59a848fce2704e23028b458a.html>) (en castellà). *EL MUNDO*.
12. GONZÁLEZ, Miguel «El Gobierno estudia combinar el artículo 155 con medidas extraordinarias» (https://politica.elpais.com/politica/2017/10/08/actualidad/1507486997_515327.htm) (en castellà). *EL PAÍS*, 09-10-2017.
13. «Artículo 116: ¿Qué es y cómo se aplica en la Constitución?» (<http://www.lavanguardia.com/politica/2017/10/10/431924978331/que-es-articulo-116-constitucion.html>). *La Vanguardia*.
14. «El artículo 116 que estudia el Gobierno contra la independencia: suspensión de derechos fundamentales» (http://www.eldiario.es/politica/articulo-116-independencia-derechos-fundamentales_0_693981433.html) (en castellà). *eldiario.es* [Consulta: 23 octubre 2017].
15. ÁLVAREZ, A. MARS, Á. ROMERO, P. «El Gobierno declara el estado de alarma y moviliza a los controladores» (https://elpais.com/elpais/2010/12/04/actualidad/1291454218_850215.htm) (en castellà). *EL PAÍS*, 04-12-2010 [Consulta: 23 octubre 2017].
16. PÉREZ, Fernando J. «El artículo 116: los estados de alarma, excepción y sitio» (https://politica.elpais.com/politica/2017/10/10/actualidad/1507628557_312077.htm) (en castellà). *EL PAÍS*, 10-10-2017.
17. PAÍS, Ediciones El «El Gobierno canario retrasa la aplicación del desarme arancelario para la C» (https://elpais.com/diario/1989/03/29/economia/607125609_850215.htm) (en castellà). *EL PAÍS*, 29-03-1989.
18. «El farol que casi le cuesta a Canarias el artículo 155» (http://www.abc.es/espana/canarias/abci-farol-casi-cuesta-canarias-articulo-155-201710052341_noticia.htm). *abc*.
19. Díez, Rafa de Miguel, Anabel «Rajoy toma el control de la Generalitat» (https://politica.elpais.com/politica/2017/10/21/actualidad/1508582060_563919.html) (en castellà). *EL PAÍS*, 22-10-2017.
20. PAÍS, El «¿Quién es quién en la comisión del Senado que decidirá sobre el 155?» (https://politica.elpais.com/politica/2017/10/23/actualidad/1508767082_361356.html) (en castellà). , 23-10-2017 [Consulta: 23 octubre 2017].
21. COLOMÉ, Iñigo Domínguez, Jordi Pérez «Ciudadanos y Montilla se caen de la comisión del Senado para el 155» (https://politica.elpais.com/politica/2017/10/23/actualidad/1508746573_705541.htm) (en castellà). , 23-10-2017 [Consulta: 23 octubre 2017].
22. «El delegado del Gobierno en Castilla-La Mancha pide aplicar el 155... en Castilla-La Mancha» (http://www.huffingtonpost.es/2017/10/20/el-delegado-del-gobierno-en-castilla-la-mancha-pide-aplicar-el-155-en-castilla-la-mancha_a_23249919/) (en castellà). *El Huffington Post*, 20-10-2017.
23. «El PP también amenaza con el artículo 155 en Navarra y ya van tres» (<http://www.lavanguardia.com/politica/2017/10/23/432304629443/partido-popular-amenaza-articulo-155-navarra-euskadi-castilla-la-mancha.html>) *La Vanguardia*.

24. «El PP advierte de que Euskadi tiene los “ingredientes” para ser como Catalunya(<http://www.lavanguardia.com/politica/20171022/432277440253/pp-vasco-advierte-euskadi-ingredientes-catalunya.html>) *La Vanguardia*.

Enllaços externs

«Título VIII. De la Organización Territorial del Estado». Constitución Española.

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Article_155_de_la_Constituci%C3%B3_espanyola_de_1978&oldid=19654088

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 13 feb 2018 a les 02:13.

El text està disponible sota la Licència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Iguals poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús Wikipedia® (Mquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.